

Demens og rehabilitering

Resultater fra kortlægning og litteratursøgning.

Jette Thuesen

postdoc REHPA, Videncenter for Rehabilitering
og Palliation

Studieleder Master i Rehabilitering, SDU

Demens og rehabilitering – med afsæt i brugernes perspektiver (DEM-REHAB 2016 – 2019)

FINANSIERET AF VELUX FONDEN

FASE 1

**Litteratur-
søgning**

Kortlægning

FASE 2

Institutionel etnografi

FASE 3

**Model-
udvikling**

Rehabilitering ved demens – hvad taler vi om?

- Cohen & Eisdorfer (1986): Rehab as a guiding philosophy and as a methodology in the provision of care
- ”Kognitiv rehabilitering” introduceres i Danmark i 2010 (SST, 2010)
- ”Rehabilitering ved demens” – forskellige betydninger (SST, 2013; 2016; SÆM, 2017)
- Også internationalt anvendes rehabiliteringsbegrebet meget forskelligt ved demens

Lovændring 2015 - Serviceloven § 83a

Håndbog om rehabilitering på ældreområdet – efter serviceloven:

- Mange kommuner har ikke tidligere tilbudt rehabiliteringsforløb til ældre i palliativ behandling eller til **ældre med demens**. Men netop disse to grupper kan i høj grad have gavn af rehabiliteringsforløb, idet rehabiliteringsforløb kan højne mestringsevner og livskvalitet og derved den samlede funktionsevne. Dette er i tråd med praksis inden for sundhedsområdet, fx anbefaler Sundhedsstyrelsen, at palliation og rehabilitering samtænkes i sundhedsfaglige indsatser.

(Sundhedsstyrelsen 2016)

”Kognitiv rehabilitering”

(Linda Clare 2016; 2017)

- Rehabilitering ved kognitiv funktionsevnededsættelse
- Formål: at gøre det muligt for mennesker med demens at deltage i hverdagen, i familien og i lokale fællesskaber, på en måde som er meningsfuld for dem.
- Disability – perspektiv (ICF)
- Sammenhængende ramme for støtte til mennesker med demens og deres familie

Vejledende principper i kognitiv rehabilitering iflg Clare

- Understøtte at mennesker er så uafhængige som de ønsker at være
- Har så stor kontrol som muligt over hverdagen (daily life)
- Har mulighed for at være engageret i meningsfulde roller og aktiviteter
- Kan integrere oplevede forandringer i en sammenhængende og vedvarende oplevelse af identitet
- Personcentreret & individualiseret
- *(Clare 2016; 2017)*

Virker det?

- ”small but growing evidence base demonstrating that cognitive rehabilitation is effective in supporting everyday functioning, reducing disability, and delaying institutionalization” (Clare 2017).

Scoping review

- Hvad karakteriserer rehabilitering, herunder re-ablement, som multi-komponente interventioner ved Alzheimer's demens?
- Indholdskomponenter – tværfaglighed – setting – personcentreret – QoL – ADL
- Ingen tydelige mønstre ift indholdskomponenter - struktur – proces – outcome

Ravn, Petersen og Thuesen 2017 (submitted)

National survey

Vi har spurgt til:

- Systematisk udredning og vurdering af behov (fysisk, psykisk, kognitivt, socialt, mål og ønsker for hverdagslivet)
- Konkrete indsatser
- Koordinering
- Tværsektorielt samarbejde
- (palliativ indsats)

Alle data er fra national survey der forventes afrapporteret ultimo 2017 - Thuesen et al 2017

KOMMUNAL INDSATS

Indgår rehabilitering som *begreb* i kommunens demenspolitik eller i andre dokumenter om kommunens politikker/retningslinjer/handleplaner på demensområdet? (flere krydser mulige)

n=95	Antal	(%)
Ja, i forbindelse med den generelle indsats for hjemmeboende	79	(83)
Ja, i forbindelse med rehabilitering efter § 83a i Serviceloven	58	(61)
Ja, i forbindelse med plejehjemsindsatsen	46	(48)
Nej	10	(11)
Jeg ved det ikke	2	(2)

REGIONAL INDSATS

Har I nogle indsatser, I betegner som rehabilitering - dvs. anvender I begrebet rehabilitering?

n=34	Antal	(%)
Ja	7	(21)
Nej	27	(79)
Ved ikke	0	(0)

Hvad siger patienterne?

”Vi har en masse patienter, der spørger, jamen, hvad kan jeg selv gøre. Skal jeg løse kryds og tværs, skal jeg løse opgaver på nettet, hvad skal jeg. Vi siger, jamen, det kan ikke skade, men vi ved ikke hvordan evidens er, for der er ikke ordentlig forskning på området - endnu i hvert fald”.

”Der er rigtig mange der kommer - hvad kan vi selv gøre. (...) Det synes jeg er blevet mere almindeligt, at de spørger om det. Det gjorde de ikke da jeg startede her for mange år siden. Men nu spørger folk - Nu kommer I med alle de der diagnoser, hvad kan jeg så selv gøre. Det er især de pårørende, der siger det”.

Svar fra regional survey

Et nyt syn på rehabilitering

- Mere familiecentreret og omgivelsesorienteret
- Andre mål?
- ”habilitering?”
- ”palliativ rehabilitering?”

Et nyt syn på demens – og hverdagen med demens?

- Tolkningsressourcer?
- Nye måder at være ”passende” på?
- Nye arenaer for fiasko (Minkler & Holstein 2003)